Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
PAOLA MENGOZZIHO
přednesené dne 12. listopadu 2014[1]

Věc C-585/13 P

Europäisch-Iranische Handelsbank AG
proti

Radě Evropské unie

„Kasační opravný prostředek — Omezující opatření vůči Íránu — Seznam osob a subjektů, na které se vztahuje zmrazení prostředků a hospodářských zdrojů — Zahrnutí jména navrhovatelky — Kritéria pro zařazení na seznam — Zákaz obcházení omezujících opatření — Podmínky legality finančních operací zahrnujících íránské banky — Uvolnění finančních prostředků — Postupy pro získání předchozího povolení — Povolení vydaná příslušným vnitrostátním orgánem — Postup tzv. ‚třetí cestou' — Obecné schválení"

Obsah

I – Skutečnosti předcházející sporu a napadený rozsudek 3

II – Řízení před Soudním dvorem a návrhová žádání účastnic řízení 5

III – Právní analýza 5

A – K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku a k první části druhého důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejících z nesprávného právního posouzení spočívajícího v tom, že měl Tribunál nesprávně za to, že navrhovatelka připustila, že provedla operace uplatněné Radou v odůvodněních napadených aktů 6

1. Argumentace navrhovatelky 6

2. Analýza 7

B – Ke druhé části druhého důvodu kasačního opravného prostředku, vycházející z nesprávného právního posouzení spočívajícího v tom, že se Tribunál neprávem domníval, že EIH splňuje kritéria pro zařazení na seznamy 8

1. Argumentace navrhovatelky 8

1 — Původní jazyk: francouzština.

a) K operacím údajně vyloučeným z oblasti působnosti omezujících opatření 8

b) K údajně povoleným operacím 8

c) K operacím provedeným postupem třetí cestou 9

2. Analýza 11

a) K operacím údajně vyloučeným z oblasti působnosti omezujících opatření 11

b) K údajně povoleným operacím 12

c) K operacím provedeným postupem třetí cestou 13

i) K legalitě obecného schválení 13

ii) K článku 21 nařízení č. 961/2010 14

iii) K postupu třetí cestou a zákazu obcházení omezujících opatření 16

C – Ke třetímu důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení, pokud jde o výklad a uplatnění zásady legitimního očekávání a zásady právní jistoty 17

1. Argumentace navrhovatelky 17

2. Analýza 18

D – Ke čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení při výkladu čl. 32 odst. 2 nařízení č. 961/2010 a zásady proporcionality .. 20

1. Argumentace navrhovatelky 20

2. Analýza 21

IV – K nákladům řízení 23

V – Závěry 23

1. Cílem tohoto kasačního opravného prostředku, podaného Europäisch-Iranische Handelsbank AG (dále jen „EIH“), je zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie Europäisch-Iranische Handelsbank AG v. Rada [2] (dále jen „napadený rozsudek“), kterým uvedený soud částečně zamítl žalobu, kterou se navrhovatelka domáhala zrušení několika aktů, které vedly k tomu, že byla zařazena na seznamy osob, subjektů a orgánů (dále jen „osoby a subjekty“), jejichž aktiva musí být zmrazena v rámci boje proti šíření jaderných zbraní v Íránu, a k tomu, že byla na těchto seznamech ponechána.

2. Rada Evropské unie své rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků navrhovatelky odůvodnila tím, že tato provedla řadu finančních transakcí, v nichž vystupovaly subjekty uvedené na seznamu, tedy ty, na které se již vztahovala omezující opatření, a to navzdory tomu, že jejich finanční prostředky měly být zmrazeny. Nejvýraznější právní otázkou, kterou tento kasační opravný prostředek pozdvihuje, je,

2 — T-434/11, EU:T:2013:405.

zda schválení nebo povolení údajně vydaná ve prospěch EIH Bundesbank, tj. vnitrostátním orgánem, jenž je podle právních předpisů Evropské unie oprávněn povolit uvolnění finančních prostředků subjektů uvedených na seznamu nebo finanční operace íránských osob nebo subjektů neuvedených na seznamu nebo v jejich prospěch, postačovala k tomu, aby ochránila subjekt, který ve skutečnosti tyto operace provedl, před zařazením na dané seznamy, a tím bránila Radě rozhodnout o zmrazení finančních prostředků navrhovatelky.

I – Skutečnosti předcházející sporu a napadený rozsudek

3. Z bodu 1 a následujících napadeného rozsudku vyplývá, že navrhovatelka je německá banka zaměřující se na poskytování služeb a provádění činností týkajících se Iránu nebo v Íránu.

4. Věc předložená Tribunálu se týkala uplatnění omezujících opatření zavedených za účelem vytvoření tlaku na Írán k tomu, aby ukončil jaderné činnosti představující riziko šíření jaderných zbraní a vývoj nosičů jaderných zbraní (dále jen „šíření jaderných zbraní“).

5. Rozhodnutí Rady 2010/413/SZBP ze dne 26. července 2010 o omezujících opatřeních vůči Íránu a o zrušení společného postoje 2007/140/SZBP [3] na straně jedné a nařízení Rady (EU) č. 961/2010 ze dne 25. října 2010 o přijetí omezujících opatřeních vůči Íránu a o zrušení nařízení (ES) č. 423/2007 [4] na straně druhé představují v projednávaném případě rámcová opatření, jež zakotvují zásadu zmrazení finančních prostředků a hospodářských zdrojů osob a subjektů, jejichž jména jsou uvedena na seznamech stanovených v příloze II rozhodnutí 2010/413 a v příloze VIII nařízení č. 961/2010, a definují jeho podmínky.

6. Dne 23. května 2011 přijala Rada rozhodnutí 2011/299/SZBP, kterým se mění rozhodnutí 2010/413 [5], jakož i prováděcí nařízení Komise (EU) č. 503/2011, kterým se provádí nařízení č. 961/2010 o omezujících opatřeních vůči Íránu [6] (dále společně jen „akty ze dne 23. května 2011“).

7. Těmito dvěma akty Rada poprvé zařadila jméno navrhovatelky na seznamy v příloze II rozhodnutí 2010/413 a v příloze VIII nařízení č. 961/2010 s následujícím odůvodněním: „EIH sehrála klíčovou úlohu pro řadu íránských bank, jimž pomáhala s alternativními možnostmi dokončení transakcí, které byly přerušeny sankcemi [Unie] zaměřenými na Írán. Bylo zaznamenáno, že EIH funguje jako poradní banka a zprostředkovatelská banka pro transakce s íránskými subjekty uvedenými na seznamu. EIH například na začátku srpna roku 2010 zmrazila účty bank Saderat Iran a Bank Mellat uvedené na seznamu [Unie] u EIH v Hamburku [(Německo)]. Krátce na to obnovila EIH s bankami Bank Mellat a Bank Saderat Iran obchod v eurech za použití účtů u EIH náležejících íránské bance, která není uvedena na seznamu. V srpnu roku 2010 zaváděla EIH systém umožňující provádění pravidelných plateb hrazených bance Bank Saderat London a bance Future Bank Bahrain, s cílem vyhnout se sankcím [Unie]. Od října roku 2010 pokračovala EIH v činnostech ‚zprostředkovatele' pro platby prováděné íránskými bankami, na něž byly uvaleny sankce, včetně bank Bank Mellat a Bank Saderat. Banky, na něž se vztahují sankce, směřují své platby do EIH přes íránskou banku Bank of Industry and Mine. V roce 2009 banku EIH využívala Post Bank pro systém obcházení sankcí, jehož součástí bylo zpracovávání transakcí v zastoupení banky Bank Sepah, uvedené na seznamu OSN. Bank Mellat uvedená na seznamu [Unie] je jednou z mateřských bank EIH“.

3 — Úř. věst. L 195, s. 39.
4 — Úř. věst. L 281, s. 1.
5 — Úř. věst. L 136, s. 65.
6 — Úř. věst. L 136, s. 26.

8. Po tomto prvním zařazení zaslala navrhovatelka Radě v období od května do července 2011 několik žádostí o informace a o zaslání dokumentů, jakož i žádost o slyšení a přezkoumání rozhodnutí o zařazení. Zaslala Radě rovněž svá vyjádření. V reakci na tyto žádosti Rada informovala navrhovatelku, že důvody pro její zařazení vyplývají z návrhu členského státu a že nemá k dispozici žádné další informace. Rada dále navrhovatelce zaslala kopii návrhu na zařazení na seznamy.

9. Rada rozhodnutím 2011/783/SZBP ze dne 1. prosince 2011, kterým se mění rozhodnutí 2010/413/SZBP [7], jakož i prováděcím nařízením (EU) č. 1245/2011 z téhož dne, kterým se provádí nařízení č. 961/2010 [8], ponechala jméno navrhovatelky na daných seznamech. Dne 5. prosince 2011 tak zaslala navrhovatelce dopis, ke kterému byla připojena kopie tohoto rozhodnutí a prováděcího nařízení, v němž ji informovala, že po přezkoumání původních seznamů, a s ohledem na vyjádření předložená navrhovatelkou v rámci korespondence v období od května do července 2011, bylo její jméno ponecháno na seznamech z toho důvodu, že poskytovala zakázané finanční služby subjektům uvedeným na seznamu – což je podle Rady skutečnost rovnající se podpoře jaderné činnosti Íránu, jež představuje riziko šíření jaderných zbraní. Po obdržení tohoto dopisu navrhovatelka zopakovala svou žádost o slyšení, trvala na svých vyjádřeních a opět požádala o přezkum rozhodnutí o zařazení na seznamy.

10. Z dopisů zaslaných EIH Radě [9] vyplývá, že u všech operací, které zahrnují íránské banky uvedené na seznamu, EIH vždy jednala na základě povolení nebo schválení Bundesbank a pod jejím dohledem. EIH mimoto informovala Radu o podrobnostech postupu tzv. „třetí cestou“, podle kterého EIH prováděla operace týkající se dřívějších činností íránských bank uvedených na seznamu. Tento postup spočívá v „možnosti subjektů uvedených na seznamu zaplatit dluh ze závazku, který vzniknul před jejich zařazením na seznam, ve prospěch věřitele se sídlem na území Unie, převodem aktiv tomuto věřiteli prostřednictvím subjektu neuvedeného na seznamu“ [10].

11. Návrhem došlým soudní kanceláři dne 3. srpna 2011, jehož návrhová žádání byla dvakrát změněna [11], podala navrhovatelka žalobu na neplatnost, ve které žádala, aby Tribunál s okamžitou platností zrušil akty ze dne 23. května 2011, rozhodnutí 2011/783, prováděcí nařízení č. 1245/2011 a nařízení č. 267/2012 v rozsahu, v němž se jí týkají; prohlásil, že se neuplatní čl. 20 odst. 1 písm. b) rozhodnutí 2010/413, čl. 16 odst. 2 nařízení č. 961/2010 a čl. 23 odst. 2 nařízení č. 267/2012 [12] a uložil Radě náhradu nákladů řízení.

12. Na podporu svých takto změněných návrhových žádání uplatňovala navrhovatelka čtyři žalobní důvody. První žalobní důvod vycházel z porušení povinnosti uvést odůvodnění a z porušení práva na obhajobu a na účinnou soudní ochranu. Druhý žalobní důvod vycházel ze zjevně nesprávného posouzení z toho důvodu, že zaprvé Rada neposkytla důkazy o operacích uvedených v odůvodněních aktů, proti kterým směřovala žaloba před Tribunálem, zadruhé podmínky pro zařazení a ponechání jména EIH na seznamech nebyly splněny a zatřetí Rada dostatečně neposoudila a nepřezkoumala rozhodnutí o zařazení. Třetí žalobní důvod vycházel z porušení zásady ochrany legitimního očekávání

7 — Úř. věst. L 319, s. 71.

8 — Úř. věst. L 319, s. 11.

9 — Viz bod 167 napadeného rozsudku.

10 — Bod 51 napadeného rozsudku.

11 — Poprvé po přijetí aktů ze dne 1. prosince 2011 (viz bod 9 tohoto stanoviska), a podruhé po přijetí nařízení Rady (EU) č. 267/2012 ze dne 23. března 2012 o přijetí omezujících opatření vůči Íránu a o zrušení nařízení č. 961/2010 (Úř. věst. L 88, s. 1). Nařízení č. 267/2012 v čl. 23 odst. 2 písm. a) a b) stanoví zmrazení finančních prostředků osob, subjektů nebo orgánů uvedených ve své příloze IX, ve které je uvedeno jméno navrhovatelky.

12 — Tato ustanovení definují kritéria, která musí splňovat osoba nebo subjekt, aby jejich finanční prostředky byly zmrazeny. Stanoví zejména zmrazení finančních prostředků těm, kteří napomáhají subjektu uvedenému na seznamu porušovat režim omezujících opatření přijatých vůči němu.

a zásady právní jistoty, jakož i práva na řádnou správu. Konečně čtvrtý žalobní důvod vycházel z porušení zásady proporcionality, práva na vlastnictví a svobody podnikání. Navrhovatelka dále vznesla námitku protiprávnosti čl. 20 odst. 1 písm. b) rozhodnutí 2010/413, čl. 16 odst. 2 písm. b) nařízení č. 961/2010 a čl. 23 odst. 2 nařízení č. 267/2012.

13. V napadeném rozsudku Tribunál vyhověl druhému žalobnímu důvodu, pokud šlo o akty ze dne 23. května 2011. Tribunál v rámci přezkumu výtky týkající se posouzení návrhu na prvotní zařazení ze strany Rady [13] rozhodl, že jelikož návrh na zmrazení finančních prostředků navrhovatelky pocházel z členského státu, příslušelo Radě přezkoumat relevanci a opodstatněnost informací a důkazů, které jí byly předloženy. Samotná Rada se přitom vyjádřila v tom smyslu, že kromě tohoto návrhu neměla k dispozici žádné další informace, a zejména žádné další důkazy. Tribunál proto ohledně prvotního zařazení navrhovatelky dospěl k závěru, že Rada nebyla schopna v okamžiku přijetí aktů ze dne 23. května 2011 ověřit opodstatněnost informací a důkazů uvedených v neprospěch navrhovatelky v návrhu na zařazení. Tribunál v důsledku toho zrušil pouze akty ze dne 23. května 2011 týkající se prvotního zařazení navrhovatelky na seznamy v rozsahu, v něm se jí týkaly.

14. Ve zbývající části byla žaloba zamítnuta.

II – Řízení před Soudním dvorem a návrhová žádání účastnic řízení

15. Dne 19. listopadu 2013 podala EIH proti napadenému rozsudku kasační opravný prostředek. Navrhovatelka navrhuje, aby Soudní dvůr zrušil napadený rozsudek v požadovaném rozsahu, zrušil ony tři akty, které Tribunál nezrušil, a to rozhodnutí 2011/783, prováděcí nařízení č. 1245/2011 a nařízení č. 267/2012 (dále společně jen „napadené akty“) [14] v rozsahu, v němž se týkají EIH, a uložil Radě náhradu nákladů řízení v obou stupních.

16. Rada ve své kasační odpovědi navrhuje, aby Soudní dvůr kasační opravný prostředek zamítl v plném rozsahu a uložil navrhovatelce náhradu nákladů řízení vynaložených Radou.

17. Spojené království Velké Británie a Severního Irska, vedlejší účastník řízení v prvním stupni vystupující na podporu Rady, ve své kasační odpovědi navrhuje, aby Soudní dvůr kasační opravný prostředek zamítl.

III – Právní analýza

18. Ve svém kasačním opravném prostředku uplatňuje navrhovatelka čtyři důvody kasačního opravného prostředku. První důvod vychází z nesprávného právního posouzení, jehož se Tribunál údajně dopustil tím, že dospěl k nesprávnému závěru, že navrhovatelka připustila, že provedla operace uváděné Radou v odůvodnění jejího zařazení na seznamy. Druhý důvod vychází z nesprávného právního posouzení spočívajícího v tom, že Tribunál neprávem rozhodl, že hmotněprávní kritéria pro zařazení navrhovatelky na seznamy byla splněna. Třetí důvod vychází z nesprávného právního posouzení, jehož se Tribunál údajně dopustil tím, že zamítl žalobní důvod týkající se porušení zásady legitimního očekávání a zásady právní jistoty. Konečně čtvrtý důvod vychází z nesprávného právního posouzení spočívajícího v tom, že Tribunál rozhodl, že se navrhovatelka nemůže dovolávat čl. 32 odst. 2 nařízení č. 961/2010.

13 — Viz body 163 a násl. napadeného rozsudku.

14 — Z napadených aktů pouze nařízení č. 267/2012 výslovně přebírá odůvodnění uvedená při prvotním zařazením (tedy v aktech ze dne 23. května 2011). Avšak vzhledem k tomu, že se rozhodnutí 2011/783 i prováděcí nařízení č. 1245/2011 jeví jako akty potvrzující akty ze dne 23. května 2011, budu na ně v následujících úvahách pohlížet tak, že implicitně přebírají odůvodnění uvedená v aktech ze dne 23. května 2011, a proto budu mluvit o „odůvodněních napadených aktů“.

A – *K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku a k první části druhého důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejících z nesprávného právního posouzení spočívajícího v tom, že měl Tribunál nesprávně za to, že navrhovatelka připustila, že provedla operace uplatněné Radou v odůvodněních napadených aktů*

1. Argumentace navrhovatelky

19. Navrhovatelka v rámci tohoto prvního důvodu tvrdí, že Tribunál učinil nesprávný závěr, že uplatnila argument, kterým popírala, že provedla operace uvedené v odůvodněních rozhodnutí o zařazení a ponechání EIH na seznamech osob a subjektů, na něž se vztahují dotčená omezující opatření, opožděně, třebaže tato výtka byla uplatněna již ve fázi návrhu na zahájení řízení, a poté znovu v replice – jak o tom svědčí zpráva z jednání – a v každém případě v plném souladu s čl. 48 odst. 2 jednacího řádu Tribunálu. Samotná Rada ostatně nezpochybnila přípustnost tohoto argumentu, který by tak měl být za těchto okolností považován za přípustný. Navrhovatelka z toho vyvozuje, že by Soudní dvůr měl přezkoumat první a druhý žalobní důvod uplatněný před Tribunálem, a na rozdíl od předpokladu Tribunálu, patřičně zohlednit skutečnost, že neuznala, že provedla dotčené operace.

20. Tento původní předpoklad tak vedl k tomu, že je vadou stiženo celé odůvodnění Tribunálu týkající se zaprvé dostatečného odůvodnění a dodržení práva na obhajobu, tj. prvního žalobního důvodu vznesený v prvním stupni, a zadruhé zjevně nesprávného posouzení ze strany Rady, které se nepodařilo prokázat operace uvedené v odůvodněních napadených aktů, tj. první části druhého žalobního důvodu uplatněného v prvním stupni.

21. V této souvislosti EIH především tvrdí, že z odůvodnění napadených aktů nebyla schopna vyvodit spojitost s operacemi provedenými postupem třetí cestou, jelikož samotná Rada nikdy nebyla schopna prokázat spojitost těchto operací s operacemi, které jsou uplatňovány v odůvodněních. EIH pouze informovala o všech operacích, které provedla, a zdůraznila, že některé byly podle jejího názoru vyňaty z oblasti působnosti omezujících opatření, ostatní schválené Bundesbank nebo touto bankou povolené, avšak EIH nebyla schopna identifikovat jednání vytýkané v rámci druhého příkladu [15] ve spojení s prvním [16] a čtvrtým [17] příkladem.

22. EIH dále tvrdí, že přezkum zařazení, který provedla Rada, nebyl dostatečný, jelikož Rada nikdy nepředložila důkazy, i když EIH zpochybňovala existenci operací uvedených v odůvodněních napadených aktů. Stručná odpověď, kterou Rada zaslala EIH poté, co tato předložila svá vyjádření ke svému zařazení, nemůže představovat přezkum rozhodnutí o zařazení. Tribunál na rozdíl od toho, co uvedl v bodě 99 napadeného rozsudku, nemohl z této odpovědi vyvodit závěr, že Rada výslovně odmítla argumenty předložené navrhovatelkou, jelikož tyto argumenty šlo vyvrátit pouze na základě důkazů týkajících se samotných operací.

23. Právě proto, že Rada nikdy nepředložila důkazy týkající se těchto operací, a vzhledem k tomu, že EIH nikdy nepřipustila, že je provedla, žádné z tvrzení obsažených v odůvodněních nelze považovat za prokázané, což je však v rozporu s požadavky judikatury [18]. Napadené akty proto musí být zrušeny.

15 — Tj. skutečnost, že v srpnu 2010 zaváděla EIH systém umožňující provádění běžných plateb určených bance Bank Saderat London a bance Future Bank Bahrain, s cílem vyhnout se sankcím Unie.

16 — Tj. skutečnost, že EIH na začátku srpna roku 2010 nejprve zmrazila účty bank Bank Saderat Iran a Bank Mellat a poté obnovila s těmito subjekty uvedenými na seznamu obchod v eurech za použití účtů, které měla u íránské banky, která nebyla uvedena na seznamu.

17 — Tj. skutečnost, že v roce 2009 EIH využívala Post Bank pro systém obcházení sankcí, jehož součástí bylo zpracovávání transakcí v zastoupení banky Bank Sepah, uvedené na seznamu OSN.

18 — Navrhovatelka v tomto ohledu cituje rozsudky Fulmen v. Rada (T-439/10 a T-440/10, EU:T:2012:142, body 95 až 104), jakož i Komise a další v. Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518, body 119 až 121).

2. Analýza

24. Pomocí místy pracně formulované argumentace navrhovatelka tvrdí, že došlo k nesprávnému právnímu posouzení, které však právně nekvalifikovala.

25. Je potřeba především připomenout, že „Soudní dvůr není příslušný ke zjišťování skutkového stavu ani v zásadě k přezkoumávání důkazů, které Tribunál přijal na podporu tohoto skutkového stavu. Pokud totiž tyto důkazy byly řádně získány a byly dodrženy obecné právní zásady a procesní pravidla použitelná v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů, přísluší samotnému Tribunálu posoudit hodnotu, kterou je třeba přidělit důkazům, které mu byly předloženy. Takové posouzení tudíž s výhradou případu zkreslení těchto důkazů nepředstavuje právní otázku, která by jako taková podléhala přezkumu Soudního dvora“ [19].

26. Přikláním se spíše k tomu vykládat argumentaci rozvinutou EIH v rámci tohoto prvního důvodu a první části druhého důvodu v tom smyslu, že navrhovatelka žádá, aby Soudní dvůr rozhodl, že došlo ke zkreslení důkazů, jelikož Tribunál měl podle jejího názoru neprávem za to, že se informace obsažené v jejích písemnostech, a zejména informace uvedené v příloze jejího návrhu na zahájení řízení, rovnají uznání existence operací uvedených Radou v odůvodněních napadených aktů.

27. I když podle ustálené judikatury podléhá zkreslení důkazů předložených soudu prvního stupně přezkumu Soudního dvora rozhodujícího o kasačním opravném prostředku, je třeba připomenout, že takové zkreslení „musí zjevně vyplývat z písemností ve spise, aniž je nutné provést nové posouzení skutkového stavu a důkazů“ [20]. Kromě toho zkreslení musí prokázat osoba, která se ho dovolává, jelikož kasační opravný prostředek musí vymezovat právní argumenty, které konkrétně podporují návrh [21].

28. I kdyby bylo možné považovat tyto dvě podmínky za splněné, argumentace EIH není takové povahy, aby zjevným způsobem odhalovala zkreslení důkazů, nýbrž je jejím cílem spíše dosáhnout nového posouzení uvedených důkazů Soudním dvorem, což však není v jeho pravomoci.

29. Konkrétně pouhé přečtení příloh návrhu na zahájení řízení, které obsahují zejména seznamy operací, jež provedla EIH hlavně v letech 2010 a 2011 [22] spolu se subjekty uvedenými v odůvodněních napadených aktů, tedy s Bank Mellat, Bank Sepah, Bank Saderat Iran, Bank Saderat Plc, Future Bank of Bahreïn a Postbank of Iran, mohlo Tribunál legitimně vést k závěru o nesporné existenci těchto operací. Kromě toho z písemností navrhovatelky jednoznačně vyplývá, že její hlavní výtka proti odůvodnění napadených aktů, a to jak před Tribunálem, tak před Soudním dvorem, spočívá v tvrzení o legálnosti operací, u nichž nepopírá – alespoň ve svých písemnostech předložených Tribunálu – že je provedla spolu se subjekty uvedenými na seznamu, neboť byly podle ní povoleny nebo schváleny Bundesbank, nebo spadaly mimo oblast působnosti omezujících opatření.

30. Z napadeného rozsudku přitom jednoznačně vyplývá, že Tribunál vycházel z toho, že EIH ve svých písemnostech připustila, že provedla operace zahrnující banky na seznamu, ale zároveň vysvětlila, že tyto operace byly legální a že EIH popřela, že byla zapojena do operací uvedených v odůvodněních napadených aktů, jakož i existenci vazeb mezi těmito operacemi a skutečně provedenými operacemi, až na jednání. Tribunál tedy právem považoval tento posledně uvedený argument za nový, a z tohoto důvodu za nepřípustný, jelikož EIH ve fázi písemné části řízení netvrdila, že uvedené operace, provedené spolu s týmiž subjekty, které byly uvedeny v odůvodněních napadených aktů, a zahrnující stejné období, které tam bylo uvedeno, nemají nic společného s operacemi uvedenými v odůvodněních. Tribunál proto rozhodl, že jediným sporným bodem mezi účastníky řízení je legalita

19 — Rozsudek Trubowest Handel a Makarov v. Rada a Komise (C-419/08 P, EU:C:2010:147, bod 31 a citovaná judikatura).

20 — Rozsudek Trubowest Handel a Makarov v. Rada a Komise (EU:C:2010:147, bod 32 a citovaná judikatura).

21 — Viz bod 53 mého stanoviska ve věci Trubowest Handel a Makarov v. Rada a Komise (EU:C:2009:678), a citovaná judikatura.

22 — Tedy v období, na které odkazují odůvodnění napadených aktů (s výjimkou čtvrtého příkladu, který odkazuje na rok 2009).

těchto operací, avšak nikoli jejich existence. Vzhledem k tomu, že vytýkané skutečnosti – operace zmíněné v odůvodněních – nebyly s výjimkou jejich nelegálnosti popřeny, nelze Radě vytýkat, že nepředložila důkaz o existenci těchto operací a že se soustředila pouze na prokázání jejich protiprávnosti podle příslušných unijních právních předpisů [23].

31. Vzhledem k tomu, že výše uvedená analýza neumožnila odhalit jakékoli zkreslení důkazů ze strany Tribunálu, je třeba první důvod kasačního opravného prostředku, jakož i první část druhého důvodu kasačního opravného prostředku zamítnout. Z tohoto důvodu není nutné, aby se Soudní dvůr v této fázi analýzy zabýval odůvodněním, které provedl Tribunál v rámci prvního a druhého žalobního důvodu, které projednával.

B – *Ke druhé části druhého důvodu kasačního opravného prostředku, vycházející z nesprávného právního posouzení spočívajícího v tom, že se Tribunál neprávem domníval, že EIH splňuje kritéria pro zařazení na seznamy*

1. Argumentace navrhovatelky

32. Ve druhé části druhého důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka tvrdí, že Tribunál v bodech 121 až 159 napadeného rozsudku neprávem rozhodl, že se jí nepodařilo prokázat, že veškeré operace provedené spolu se sankcionovanými bankami byly povoleny nebo schváleny Bundesbank nebo vyloučeny z oblasti působnosti režimu sankcí, takže tyto operace nemohou být důvodem pro zařazení jejího jména na seznam osob a subjektů, jejichž aktiva musí být zmrazena.

33. Argumentace, kterou navrhovatelka rozvíjí v rámci této části druhého důvodu, se týká zaprvé operací údajně vyloučených z oblasti působnosti omezujících opatření, zadruhé údajně povolených operací a zatřetí operací provedených postupem třetí cestou.

a) K operacím údajně vyloučeným z oblasti působnosti omezujících opatření

34. EIH napadá skutečnost, že Tribunál na základě čl. 44 odst. 1 svého jednacího řádu rozhodl o nepřípustnosti argumentu, podle kterého jsou některé operace, zejména platby poukázané na zmrazené účty subjektů uvedených na seznamu, vyloučeny z oblasti působnosti omezujících opatření, a z tohoto důvodu tedy nemohou odůvodňovat zařazení navrhovatelky na seznam osob a subjektů, jejichž aktiva musí být zmrazena.

b) K údajně povoleným operacím

35. Navrhovatelka tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že rozhodl, že nepředložila dostatečné důkazy o povoleních vydaných na základě nařízení Rady (ES) č. 423/2007 ze dne 19. dubna 2007 o omezujících opatřeních vůči Íránu [24], a posléze pro operace provedené po vstupu v platnost nařízení č. 961/2010, v souladu s tímto nařízením [25]. Navrhovatelka v podstatě tvrdí, že Tribunál nesprávně pochopil obsah jedné z příloh k jejímu návrhu na zahájení řízení, která v pozměněné verzi obsahovala povolení vydaná v souladu s článkem 9 nařízení č. 423/2007 (pro operace provedené v období od 2. září 2010 do 27. října 2010) a povolení vydaná v souladu s článkem 18 nařízení č. 961/2010 (pro pozdější operace). Tribunál nemůže navrhovatelce vytýkat, že nepředložila povolení pro operace provedené před 2. zářím 2010, o nichž se zmiňovaly napadené akty,

23 — Viz body 114 až 118 napadeného rozsudku.

24 — Úř. věst. L 103, s. 1

25 — Legalita operací zmíněných v odůvodněních napadených aktů, k nimž došlo v letech 2009 a 2010, musí být zkoumána buď ve světle nařízení č. 423/2007, nebo ve světle nařízení č. 961/2010, které vstoupilo v platnost dne 27. října 2010.

jelikož Bundesbank sama uvedla, že žádné povolení není nutné pro operace prováděné postupem třetí cestou, jež se týkají dřívějších činností. Tribunál již dříve rozhodl[26], že Rada nemůže založit přijetí omezujících opatření na operacích povolených v souladu s nařízením č. 423/2007 či s nařízením č. 961/2010, přitom právě příloha poskytnutá EIH měla prokázat, že operace zmiňované Radou v odůvodněních napadených aktů, jež se týkají období po 2. září 2010, byly povoleny, přičemž Rada neuvedla, ani neprokázala, že vycházela z jiných než povolených operací. Pokud přitom vycházela pouze z povolených operací, nemohla rozhodnout o zařazení navrhovatelky pouze z tohoto důvodu. EIH kromě toho uváděla pouze příklady povolení podle článku 21 nařízení č. 961/2010 pro operace provedené po 2. září 2010, přičemž všechny operace provedené postupem třetí cestou, které vyžadují na základě tohoto článku povolení, byly řádně povoleny. Rada ani Tribunál nevyžadovaly žádné další důkazy a EIH nebyla podle žádné zásady ani právního pravidla povinna doložit každé povolení. Tribunál proto neprávem rozhodl, že příklady povolení předložených EIH nepostačují na podporu argumentu, podle kterého byly všechny operace provedené po 2. září 2010 legální.

c) K operacím provedeným postupem třetí cestou

36. Navrhovatelka konečně tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že rozhodl o nelegálnosti operací provedených postupem třetí cestou. V tomto ohledu navrhovatelka rozvíjí tři argumentační linie.

37. V první řadě EIH tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že dospěl k závěru, že schválení, jež Bundesbank udělila operacím prováděným EIH postupem třetí cestou, jež se týkaly dřívějších činností prováděných se sankcionovanými bankami, nebylo legální, jelikož ho Bundesbank udělila obecně, přičemž podle nařízení č. 961/2010 a nařízení č. 423/2007 lze povolení vydávat pouze případ od případu. EIH Tribunálu vytýká, že se tímto bodem zabýval bez návrhu, jelikož otázka nutnosti schválení případ od případu nebyla mezi účastnicemi řízení předmětem sporu, přičemž Rada se zejména omezila na tvrzení, že jí nic nebránilo v tom, aby se za účelem zařazení navrhovatelky na seznam osob a subjektů, jejichž aktiva musí být zmrazena, opírala i o povolená jednání. EIH dále podpůrně tvrdí, že příslušná ustanovení nařízení č. 423/2007 a nařízení č. 961/2010 obecné schválení operací výslovně nevylučují, a opírá se o příklady vycházející z praxe britského ministerstva financí, které provádí jak posouzení případ od případu, tak uděluje obecné schválení. V každém případě přísluší pravomoc rozhodnout o tom, že povolení není nutné, vnitrostátním orgánům. Tyto orgány musí při rozhodování o žádosti o povolení podle článků 7 a 9 nařízení č. 423/2007 nebo podle článků 18 a 21 nařízení č. 961/2010 nejprve zkoumat, zda je povolení nutné, poté posoudit, zda by mělo být uvedené povolení vydáno, a konečně rozhodnout, zda by mělo povolení podléhat určitým podmínkám. Je správné, že byla vnitrostátním orgánům svěřena pravomoc předem posoudit, zda se například uplatní článek 7 nařízení č. 423/2007, a pokud některý z těchto vnitrostátních orgánů rozhodne, že tomu tak není, znamená to, že se žádné povolení nevyžaduje a na daný orgán by se mělo pohlížet tak, že udělil svůj souhlas. Tento orgán o svém rozhodnutí informuje hospodářský subjekt, který tak musí požívat stejné ochrany, jako by získal povolení, tj. již neriskuje, že bude za provedení dané operace uveden na seznam. Rada proto nemohla uložit omezující opatření z důvodu operací provedených v souladu s postupem schváleným vnitrostátním orgánem v případě, že schválení spadá do jeho pravomoci na základě nařízení č. 423/2007 nebo nařízení č. 961/2010. Navíc Rada ani Komise nikdy neuvedly, že Bundesbank jednala neprávem, ani po ní nepožadovaly, aby své povolení vzala zpět. Bundesbank tak jednala z vlastní vůle, když na základě napadeného rozsudku změnila svou praxi a začala vyžadovat, aby byly napříště předkládány žádosti o povolení pro operace prováděné postupem třetí cestou. Uvedení jména EIH na seznam z důvodu operací provedených postupem třetí cestou je proto protiprávní. Tribunál se tím, že dospěl na základě údajné protiprávnosti obecného schválení k opačnému závěru a rozhodl, že taková posouzení nemohou Radu vázat, dopustil vážného pochybení.

26 — Viz bod 129 napadeného rozsudku.

38. EIH zadruhé tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného posouzení, když dospěl k závěru, že povolení vydaná Bundesbank v souladu s článkem 21 nařízení č. 961/2010 nepotvrzují legalitu operací provedených postupem třetí cestou. I když je pravda, jak prohlásil Tribunál, že subjekty neuvedené na seznamu musí zajistit legalitu operací prováděných postupem třetí cestou tím, že případně požádají o povolení vyžadovaná podle článků 16 až 19 a 21 nařízení č. 961/2010 a že povolení získaná na základě uvedeného článku 21, který představuje zmírnění přísnosti zásady zmrazení finančních prostředků, zajišťují hospodářskému subjektu, že je zamýšlená operace v souladu s tímto nařízením, nemohou převody provedené touto cestou umožňovat obcházení omezujících opatření, jak to zakazuje čl. 16 odst. 4 nařízení č. 961/2010. Nelze však hospodářskému subjektu vytýkat, že se poté, co zveřejnil v plné míře podrobnosti o navrhované operaci vnitrostátnímu orgánu příslušnému pro vydávání povolení a získal potřebné povolení, „vědomě a úmyslně účastnil činností, jejichž cílem nebo výsledkem bylo přímé či nepřímé obcházení opatření“ o zmrazení finančních prostředků. Rada se proto za účelem přijetí omezujících opatření vůči navrhovatelce nemohla opírat o činnosti povolené na základě článku 21 nařízení č. 961/2010, a jelikož netvrdila, že vycházela z jiných než povolených operací, musí být první až třetí příklad odůvodnění považován za stižený protiprávností.

39. Zatřetí navrhovatelka Tribunálu v podstatě znovu vytýká, že shledal, že se „vědomě a úmyslně“ účastnila činnosti, jejímž cílem nebo výsledkem bylo obcházení omezujících opatření. Tvrdí, že se Tribunál tímto aspektem zabýval bez návrhu, aniž byl mezi účastnicemi řízení diskutován. Podpůrně tvrdí, že jelikož operace zaprvé nevyžadovaly povolení, zadruhé byly schváleny nebo zatřetí byly povoleny v souladu s článkem 21 nařízení č. 961/2010, Tribunál nemohl rozhodnout, že se podílela na obcházení omezujících opatření „vědomě a úmyslně“, jak pro účely zařazení na seznam vyžaduje čl. 16 odst. 4 nařízení č. 961/2010, a to tím spíše že byla ze strany Bundesbank ujištěna o legálnosti dotyčných operací. Od EIH nelze vyžadovat, aby prokázala, že neporušila čl. 16 odst. 4 uvedeného nařízení. Nelze jí ani vytýkat, že se nesnažila získat od Bundesbank více informací o navrhovaných operacích. Toto tvrzení, zmíněné poprvé v napadeném rozsudku, totiž bylo vzneseno bez návrhu, aniž o něm mezi účastnicemi řízení proběhla diskuse. Kromě toho EIH získala odborné vyjádření od příslušného vnitrostátního orgánu, v tomto případě Bundesbank, ve kterém byl opakovaně vyjádřen jeho postoj. EIH byla s Bundesbank v pravidelném kontaktu, což ostatně tato banka potvrdila, Tribunál však posoudil pořadí korespondence s Bundesbank zjevně nesprávně. Povinnost obezřetnosti, kterou měla navrhovatelka, se vztahovala na íránské fyzické a právnické osoby, ale zcela jistě nikoli na informace a záruky vydané samotnou Bundesbank. Navrhovatelka dále Tribunálu vytýká, že neprávem odmítl jako důkazy tři dopisy od Rakouské národní banky předložené EIH, třebaže potvrzovaly postoj Bundesbank vůči operacím prováděným postupem třetí cestou, jež se týkaly dřívějších činností, a třebaže z uvedených dopisů vyplývalo, že tento postoj sdílela samotná Rada, členské státy i právní služba Evropské komise. Navrhovatelka konečně zpochybňuje závěry, které Tribunál vyvodil z auditorských zpráv, kterých se dovolávala. Tribunál tak nemůže relativizovat důkazní hodnotu těchto zpráv z důvodu, že vycházejí pouze z analýzy vzorků operací, když je to v této oblasti běžnou praxí. Tribunál rovněž nezohlednil skutečnost, že se dva dohlížitelé Bundesbank nacházeli na místě, tedy v prostorách EIH, aby mohli pravidelně podávat zprávy spolkovému orgánu finančního dohledu. Mimoto Tribunál pouze uvedl, že se v jedné ze zpráv výslovně konstatuje, že transakce uskutečněné v rámci postupu třetí cestou mohly ohrozit cíle sankční politiky Unie [27], i když tatáž zpráva mimo jiné uvádí, že „s ohledem na následující závěry a doporučení, a s výhradou možnosti dodatečných kontrol v jednotlivých případech, se domníváme, že postupy používané EIH s cílem dodržet předpisy o sankcích splňují zákonné požadavky“ [28]. Závěry Tribunálu ohledně skutkového stavu učiněné Tribunálem na základě auditorských zpráv by proto měly být zrušeny, neboť jsou v rozporu s dokumenty ve spisu, a jeví se tudíž jako naprosto chybné. Tribunál se tím, že rozhodl, že postup třetí cestou porušuje zákaz obcházení omezujících opatření uvedený v čl. 16 odst. 4 nařízení č. 961/2010, dopustil nesprávného právního posouzení.

27 — Viz bod 156 napadeného rozsudku.

28 — Navrhovatelka se zde opírá o bod 151 zprávy vyhotovené dne 23. prosince 2010 jednou poradenskou firmou (viz bod 85 kasačního opravného prostředku).

40. Na základě všech výše uvedených důvodů navrhovatelka tvrdí, že Tribunál nesprávně rozhodl, že splňuje podmínky stanovené v článku 16 nařízení č. 961/2010 pro to, aby mohla být podrobena omezujícím opatřením.

2. Analýza

a) K operacím údajně vyloučeným z oblasti působnosti omezujících opatření

41. Z bodů 145 a 146 napadeného rozsudku vyplývá, že Tribunál konstatoval, že se navrhovatelka omezila na tvrzení, že některé operace byly vyloučeny z oblasti působnosti omezujících opatření, aniž v tomto ohledu svou argumentaci prokázala, a tudíž tento argument považoval s ohledem na ustanovení čl. 44 odst. 1 svého jednacího řádu za nepřípustný. Kromě toho Tribunál dospěl na základě vysvětlení, které obdržel od navrhovatelky na jednání, k závěru, že argument, podle kterého schválení udělené ze strany Bundesbank vycházelo z úvahy, že operace uskutečněné podle postupu třetí cestou byly vyloučeny z oblasti působnosti omezujících opatření, musí být zkoumán v rámci přezkumu operací údajně schválených a uskutečněných v souladu s uvedeným postupem.

42. Souhlasím s analýzou Tribunálu.

43. Z ustálené judikatury totiž vyplývá, že podle čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu Tribunálu představují předmět sporu a stručný popis žalobních důvodů dva základní prvky, které obsahovat musí návrh na zahájení řízení, a že předmět sporu a stručný popis žalobních důvodů obsažené v uvedeném návrhu musí být natolik přesné, aby umožnily unijnímu soudu vykonat svůj přezkum [29]. Takže žalobní důvod týkající se legality sporného rozhodnutí může být v zásadě přezkoumán pouze, je-li uplatněn [30].

44. V tomto ohledu se omezím na konstatování, že návrh předložený Tribunálu uváděl případ plateb na zmrazené účty subjektů uvedených na seznamu pouze v rámci poznámky pod čarou [31]. Článek 11 nařízení č. 423/2007, na kterém EIH patrně zakládá svůj argument v rámci kasačního opravného prostředku, není uveden, pokud se nemýlím, v návrhu ani v replice předložené navrhovatelkou v řízení v prvním stupni. Jeho ekvivalent v nařízení č. 961/2010, tedy článek 20 uvedeného nařízení [32], je citován pouze v části návrhu věnované popisu příslušných unijních právních předpisů [33]. V každém případě EIH rovněž neuvedla, které operace podle ní mohou spadat do oblasti působnosti těchto dvou ustanovení. Zmínila se bez dalšího upřesnění pouze o operacích „vyloučených z právní úpravy týkajících se omezujících opatřeních vůči Íránu“ v bodě 42 svého návrhu [34].

45. Za těchto okolností je nutné konstatovat, že návrh, který EIH předložila Tribunálu, neobsahuje žádný žalobní důvod, část žalobního důvodu ani argument podporující teorii, podle které operace provedené na zmrazených účtech subjektů uvedených na seznamu nespadají do oblasti působnosti omezujících opatření.

29 — Rozsudek Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217, body 38 a 39).

30 — Rozsudek Rousse Industry v. Komise (C-271/13 P, EU:C:2014:175, bod 18).

31 — Viz poznámky pod čarou 6 a 37 návrhu na zahájení řízení.

32 — Z článku 11 nařízení č. 423/2007 a článku 20 nařízení č. 961/2010 v zásadě vyplývá, že povinnost zmrazit finanční prostředky osob a subjektů uvedených na seznamu nebrání finančním institucím, jestliže přijímají finanční prostředky od třetích osob, v připsání takových prostředků ve prospěch zmrazených účtů, a to za předpokladu, že tyto připsané částky budou rovněž zmrazeny. To samé platí i v případě, že se na zmrazené účty připisují úroky, výnosy z těchto účtů nebo platby provedené ve prospěch osoby nebo subjektu uvedených na seznamu na základě smluv, dohod nebo závazků uzavřených před zařazením uvedené osoby nebo subjektu na seznam. Naproti tomu v případě, kdy je splatná platba osoby nebo subjektu uvedených na seznamu na základě smlouvy, dohody nebo závazku, které uvedená osoba nebo subjekt uzavřely nebo jimž závazek vznikl přede dnem, kdy byly zařazeny na seznam, lze uvolnění finančních prostředků povolit, jsou-li splněny přísné podmínky stanovené v článku 9 nařízení č. 423/2007 a článku 18 nařízení č. 961/2010.

33 — Viz bod 15 uvedeného návrhu.

34 — Abych byl úplně přesný, navrhovatelka se o operacích zmiňuje také v bodě 7 uvedeného návrhu, který je pouze přehledem označení jednotlivých žalobních důvodů.

46. Tribunál tedy právem rozhodl, že je uvedený argument podle čl. 44 odst. 1 jeho jednacího řádu nepřípustný.

b) K údajně povoleným operacím

47. Navrhovatelka se zaprvé svou argumentací k této problematice snaží zpochybnit posouzení Tribunálu ohledně přílohy A19 návrhu na zahájení řízení předloženého navrhovatelkou, která – jak připomínám [35] – obsahuje seznam operací provedených v letech 2010 až 2011 s bankami uvedenými v odůvodněních napadených aktů [36], jakož i ohledně jeho přílohy A20, která zejména uvádí deset příkladů povolení udělených EIH na základě čl. 21 odst. 4 nařízení č. 961/2010 [37].

48. Podle výše připomenutých judikaturou formulovaných zásad [38] platí, že aby mohlo být zkreslení důkazů přezkoumáno v rámci kasačního opravného prostředku, musí zjevně vyplývat z písemností ve spise, aniž je nutné provést nové posouzení skutkového stavu.

49. Omezím se tedy na konstatování, že dvě nejstarší údajně povolené operace, jež jsou uvedeny v přílohách, jsou ze dne 27. července 2010 a 6. října 2010, a všechny ostatní operací proběhly až po 27. říjnu 2010, tj. datu vstupu v platnost nařízení č. 961/2010. Přitom přinejmenším jeden z příkladů uvedených Radou v odůvodněních napadených aktů odkazuje na operace, které se uskutečnily v roce 2009, a uvedená odůvodnění se týkají operací provedených nejen v „roce 2009“, ale také „na začátku srpna 2010“ a v „říjnu 2010“, což jsou období, k nimž je uváděna pouze jediná operace. Navíc je nutné po prostudování uvedené přílohy A20 konstatovat, že EIH poskytla, jak správně poznamenal Tribunál, pouze příklady povolení udělených po 1. červenci 2011 [39].

50. Tyto částečné důkazy tak mohly být Tribunálem právem posouzeny jako nepostačující k prokázání, že *všechny* operace z let 2009 a 2010, jichž se týkají odůvodnění napadených aktů, byly legální.

51. Zadruhé je argumentace navrhovatelky založena na nesprávném výkladu napadeného rozsudku. Její úvahy mohou být shrnuty takto. Vzhledem k tomu, že Tribunál rozhodl, že Rada nemůže založit přijetí omezujících opatření na povolených operacích, stačilo, aby EIH prokázala, že operace uvedené v daných odůvodněních byly povoleny, aby bylo rozhodnuto, že její zařazení na seznam osob a subjektů, jejichž aktiva musí být zmrazena, je nelegální. Přístup Tribunálu se přitom vyznačuje určitou relativizací, neboť povolená operace nemůže být základem pro přijetí omezujících opatření pouze tehdy, bylo-li povolení uděleno v *plném souladu* s příslušným nařízením [40]. Proto pouhé předložení povolení v žádném případě nestačí k osvědčení legality příslušných operací. K tomuto bodu se ostatně vrátím při zkoumání argumentů navrhovatelky týkajících se operací provedených postupem třetí cestou.

35 — Viz bod 29 tohoto stanoviska.

36 — Viz bod 29 tohoto stanoviska.

37 — Pokud jde o tento článek, viz bod 61 a násl. tohoto stanoviska.

38 — Viz body 25 a 27 tohoto stanoviska.

39 — Viz bod 147 napadeného rozsudku.

40 — Viz bod 129 napadeného rozsudku. Navrhovatelka ostatně považuje toto tvrzení obsažené v napadeném rozsudku ze zcela správné (viz bod 44 kasačního opravného prostředku).

c) K operacím provedeným postupem třetí cestou

i) K legalitě obecného schválení

52. Je třeba bez dalšího odmítnout argument navrhovatelky, kterým Tribunálu vytýká, že se bez návrhu a bez diskuse mezi účastnicemi řízení zabýval otázkou, zda místo obecného schválení bylo nutné mít pro každou ze zamýšlených operací v jednotlivých případech povolení. EIH sama ve svých písemnostech uznala, že písemně odpověděla na otázku položenou Tribunálem následujícího znění: „[j]aká je podle Vás s ohledem na ustanovení nařízení [č. 423/2007] právní hodnota schválení takového postupu, jako je postup ‚třetí cestou', ze strany příslušného vnitrostátního orgánu?" Z této formulace jednoznačně vyplývá, že Tribunál upozornil na skutečnost, že se jedná o schválení postupu, a nikoli jednotlivých oddělených operací. Jak poznamenala Rada, účastnice řízení tedy měly neomezenou možnost zaujmout stanovisko k tomuto bodu. Kromě toho byly odpovědi na tuto písemnou otázku doručeny Tribunálu a sděleny účastnicím řízení v lednu 2013, přičemž jednání před Tribunálem se konalo dne 20. února 2013. Jinak řečeno, EIH mohla opět využít tohoto fóra k diskusi o právní hodnotě schválení a diskutovat právě o tom, zda „schválení" může být považováno za individuální rozhodnutí vnitrostátních orgánů ve smyslu nařízení č. 423/2007, což Rada zpochybnila v písemné odpovědi na otázku položenou Tribunálem.

53. Pokud jde o podstatu problému, je nutné konstatovat, že se Tribunál ve své analýze nedopustil žádného právního omylu. Vraťme se na chvíli ke znění a duchu nařízení č. 961/2010 a nařízení č. 423/2007.

54. Tato dvě nařízení stanoví především zásadu zmrazení finančních prostředků osob a subjektů uvedených na seznamech [41], a až poté odchylným, a tedy výjimečným, způsobem stanoví jednotlivé případy uvolňování těchto prostředků [42]. Tyto výjimky „mohou" [43] povolit příslušné vnitrostátní orgány [44], jejichž úkolem je tak ověřit, zda je každá z podmínek požadovaných pro povolení uvolnění finančních prostředků splněna.

55. Příslušný vnitrostátní orgán v podstatě může povolit uvolnění finančních prostředků, jsou-li tyto prostředky předmětem soudcovského, správního nebo rozhodčího zástavního práva, které vzniklo před určitým datem, nebo soudcovského, správního nebo rozhodčího rozhodnutí vyneseného před tímto datem [45] nebo je-li splatná platba na základě smlouvy, dohody nebo závazku, které dotčený subjekt uzavřel nebo jemuž závazek vznikl přede dnem, kdy byl zařazen na seznam [46] nebo je-li uvolnění nezbytné pro uspokojení základních potřeb osoby, k úhradě honorářů, k hrazení poplatků na běžné vedení nebo správu účtů nebo na mimořádné výdaje [47]. Ze všech těchto ustanovení vyplývá, že záměrem unijního zákonodárce bylo, aby každá ze zamýšlených operací podléhala individuálnímu povolení, jelikož uvedená ustanovení hovoří o platbě [48] nebo povolení [49]. Mimoto udělení povolení vzhledem k tomu, že představuje výjimku ze zmrazení, vyžaduje, aby příslušný vnitrostátní orgán zajistil, že zamýšlené uvolnění splňuje všechny podmínky požadované nařízením. Posouzení každého jednotlivého případu je tak evidentně nutné.

41 — Článek 7 nařízení č. 423/2007 a článek 16 nařízení č. 961/2010.

42 — Články 8 až 10 nařízení č. 423/2007 a články 17 až 19 nařízení č. 961/2010.

43 — Články 8 a 9, jakož i čl. 10 odst. 1 nařízení č. 423/2007 a články 17 a 18, jakož i čl. 19 odst. 1 a 2 nařízení č. 961/2010.

44 — Příloha III nařízení č. 423/2007 stanoví seznam národních internetových stránek, na kterých lze nalézt informace o příslušných orgánech, o kterých se zmiňují zejména články 8 až 10 uvedeného nařízení. Příloha V nařízení č. 961/2010 poskytuje stejné informace o orgánech odpovědných za vydávání nezbytných povolení, zejména na základě článků 17 až 19, jakož i článku 21 uvedeného nařízení.

45 — Článek 8 nařízení č. 423/2007 a článek 17 nařízení č. 961/2010.

46 — Článek 9 nařízení č. 423/2007 a článek 18 nařízení č. 961/2010.

47 — Článek 10 nařízení č. 423/2007 a článek 19 nařízení č. 961/2010.

48 — Článek 9 *ab initio* a písm. a) body i) a iii) nařízení č. 423/200, jakož i článek 18 *ab initio* a písm. a) body i) a iii) nařízení č. 961/2010.

49 — Článek 10 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. a) a b) nařízení č. 423/2007, jakož i čl. 19 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. a) a b) nařízení č. 961/2010.

56. Tribunál tedy v bodě 128 napadeného rozsudku správně rozhodl, že články 8 až 10 nařízení č. 423/2007 a články 17 až 19 nařízení č. 961/2010 „neumožňují příslušným vnitrostátním orgánům obecně schválit určitou kategorii operací, u nichž by tím dotčené subjekty byly osvobozeny od povinnosti požádat o povolení v každém jednotlivém případě“.

57. EIH však tvrdí, že toto obecné schválení není těmito dvěma příslušnými předpisy výslovně vyloučeno a že je to běžná praxe prováděná kromě Bundesbank i jinými vnitrostátními orgány, například britským ministerstvem financí. Přitom vzhledem k tomu, že se jedná o výjimku ze zásady zmrazení finančních prostředků, která musí být ze své podstaty vykládána striktně, nelze tvrdit, že to, co není výslovně vyloučeno, je povoleno. Kromě toho, že jsou argument a důkaz o praxi britského ministerstva financí předkládány pozdě, neboť nebyly předloženy Tribunálu, třebaže EIH měla neomezenou možnost tak učinit zejména v rámci své písemné odpovědi na otázku položenou Tribunálem [50], je neúčinné dovolávat se vnitrostátní praxe za účelem výkladu unijního aktu. Chtěl bych rovněž dodat, že samotné Spojené království ve svých písemnostech zpochybnilo, že praxe jeho ministerstva financí, kterou navrhovatelka argumentuje, má totožný právní základ jako praxe Bundesbank, o kterou se jedná v rámci tohoto kasačního opravného prostředku.

58. I když nic nebrání tomu, aby příslušné vnitrostátní orgány udělily obecné schválení například určitým postupům, jimiž se provádějí finanční operace, toto schválení nespadá do oblasti působnosti nařízení č. 423/2007 nebo nařízení č. 961/2010, ani k úkolům svěřeným těmto orgánům v této souvislosti unijním zákonodárcem. Přitom, jak správně uvedl Tribunál, pouze povolení vydané příslušným vnitrostátním orgánem v *plném souladu* s oběma příslušnými nařízeními může v zásadě zabránit tomu, aby Rada na takto povolené operaci založila přijetí omezujících opatření vůči subjektu, který uvedenou operaci provedl [51]. Dodám, stejně jako Tribunál, že se však nejedná o absolutní záruku, jelikož rozhodnutí vnitrostátního orgánu automaticky neosvědčuje legalitu povolené operace podle předpisů, které stanoví právní rámec režimu omezujících opatření. Je totiž třeba mít na paměti, že vnitrostátní orgány mohou mít při rozhodování o žádosti o povolení pouze neúplné informace a že si lze docela dobře představit, že subjekt předkládající takovou žádost skrývá některé informace o zamýšlené operaci, aby takové povolení získal.

59. Zejména z tohoto důvodu, ale rovněž vzhledem tomu, o co se v této věci jedná, a sice boj proti šíření jaderných zbraní v Íránu, nemůže pravomoc Rady rozhodovat o uložení omezujících opatření, tj. rozhodovat o tom, zda jsou splněny podmínky stanovené v článku 7 nařízení č. 423/2007 nebo v článku 16 nařízení č. 961/2010, zcela záviset na výkonu pravomoci vnitrostátních orgánů povolovat uvolnění finančních prostředků na základě článků 8 až 10 nařízení č. 423/2007 a článků 17 až 19 nařízení č. 961/2010.

60. EIH proto nemůže tvrdit, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že nedospěl k závěru, že operace provedené postupem třetí cestou byly legální, pouze z toho důvodu, že je Bundesbank obecně a druhově schválila, a tím, že rozhodl, že Rada mohla právem založit přijetí omezujících opatření vůči navrhovatelce na takto schválených operacích.

ii) K článku 21 nařízení č. 961/2010

61. Pokud jde o článek 21 nařízení č. 961/2010, což je ustanovení, jemuž neodpovídá žádné ustanovení v nařízení č. 423/2007, jeho přijetí zapadá do logiky posílení finančního dohledu vyhlášeného v rezoluci Rady bezpečnosti OSN 1803 (2008) a vyjádřeného v její rezoluci 1929 (2010), na základě které byla zavedena přísnější opatření. Článek 21 nařízení č. 961/2010 podřizuje obecnému mechanismus dohledu všechny převody finančních prostředků íránským osobám a subjektům a všechny takové převody směrem od nich. V závislosti na částce převodu a jejím konečném užití podléhá takový

50 — Viz bod 52 tohoto stanoviska.

51 — Viz bod 129 napadeného rozsudku.

převod pouhému oznámení nebo předchozímu povolení ze strany příslušných vnitrostátních orgánů. Na rozdíl od článků 17 až 19 uvedeného nařízení se řízení o povolení žádosti podle jeho článku 21 týká subjektu usazeného na území Unie, který chce provézt převod finančních prostředků subjektům neuvedeným na seznamu, tj. subjektům, jejichž aktiva nebyla zmrazena podle článku 16 nařízení č. 961/2010, nebo od nich finanční prostředky obdržet.

62. Z důvodu své zcela zvláštní povahy by mohly operace prováděné tímto postupem třetí cestou podléhat žádosti o povolení na základě článku 21 nařízení č. 961/2010, a to zejména v případě, není-li zjištěna účast dotčeného subjektu uvedeného na seznamu v tomto procesu. V každém případě však nelze článek 21 nařízení č. 961/2010 uplatnit s cílem obejít přísné výjimky ze zásady zmrazení finančních prostředků stanovené v článcích 17 a 19 uvedeného nařízení. Ze samotné povahy postupu třetí cestou přitom vyplývá, že jeho cílem je „[uskutečnění finančních operací, na nichž má zájem subjekt *uvedený na seznamu*, jelikož má zejména umožnit splnění dřívějších závazků íránských bank *uvedených na seznamu*]“ [52]. EIH tuto definici nezpochybňuje, neboť ji sama Tribunálu poskytla a sama opakovaně v rámci řízení o kasačním opravném prostředku připomínala, že se operace týkaly dřívějších činností subjektů uvedených na seznamu. Na takové operace se proto nepoužije článek 21 nařízení č. 961/2010, ale naopak jedno z ustanovení o uvolnění zmrazených aktiv subjektů uvedených na seznamu – vzhledem k účelu zamýšleného převodu v tomto případě článek 18 nařízení č. 961/2010. Tribunál tedy správně rozhodl, že operace údajně provedené postupem třetí cestou mohou tím, že se v jejich důsledku určité operace vyhnou pravidlům stanoveným v článcích 17 až 19 nařízení č. 961/2010, která jsou přísnější než systém zavedený článkem 21 uvedeného nařízení, porušovat čl. 16 odst. 4 nařízení č. 961/2010, jelikož umožňují obcházet zmrazení finančních prostředků subjektů uvedených na seznamu [53].

63. Soudní dvůr ostatně rozhodl, že zákaz stanovený v čl. 7 odst. 4 nařízení č. 423/2007 – jenž přesně odpovídá čl. 16 odst. 4 nařízení č. 961/2010 – „musí být chápán tak, že zahrnuje činnosti, v jejichž případě se na základě objektivních znaků zdá, že pod pláštíkem formálního zdání, díky němuž nesplňují skutkovou podstatu porušení [zákazu zpřístupnění finančních prostředků], přesto jako takové nebo z důvodu případného vztahu k jiným činnostem mají za cíl nebo následek, přímý nebo nepřímý, zmaření zákazu [zpřístupnění finančních prostředků]“ [54].

64. Za těchto podmínek, a ze stejných důvodů, jaké jsou uvedeny výše [55], se hospodářský subjekt nemůže zaštiťovat povolením vydaným vnitrostátním orgánem na základě článku 21 nařízení č. 961/2010, pokud se postup definovaný v tomto článku odklonil od svého původního účelu, a způsobil tak nesoulad uvedeného povolení s nařízením.

65. EIH ve fázi kasačního opravného prostředku zpochybňuje to, že mohla být označena za osobu, která se „vědomě a úmyslně“ ve smyslu čl. 16 odst. 4 nařízení č. 961/2010 účastnila činností, jejichž cílem bylo přímé či nepřímé obcházení opatření spočívajících ve zmrazení finančních prostředků.

66. Tento argument týkající se „psychologické stránky“ [56] nebo „subjektivní stránky účasti zmíněné“ v uvedeném článku [57] je podle mého názoru vznesen pozdě, přičemž se nezdá, že by EIH tuto skutečnost před Tribunálem konkrétně napadala, třebaže – ačkoli tvrdí, že neví, na čem je založeno její zařazení na seznam osob a subjektů, jejichž aktiva musí být zmrazena – z odůvodnění napadených aktů jednoznačně vyplývá, že se jí vytýká, že sehrála klíčovou úlohu „pro řadu íránských bank, jimž pomáhala s alternativními možnostmi dokončení transakcí, které byly přerušeny sankcemi Unie“,

52 — Bod 150 napadeného rozsudku. Kurziva doplněna autorem tohoto stanoviska. Viz rovněž definice, jež poskytla navrhovatelkou ohledně postupu třetí cestou v bodě 51 napadeného rozsudku, připomenutá v bodě 10 tohoto stanoviska.

53 — Viz bod 150 napadeného rozsudku.

54 — Rozsudek Afrasiabi a další (C-72/11, EU:C:2011:874, bod 62).

55 — Viz bod 58 tohoto stanoviska.

56 — Viz bod 78 stanoviska generálního advokáta Bota ve věci Afrasiabi a další (C-72/11, EU:C:2011:737).

57 — Rozsudek Afrasiabi a další (EU:C:2011:874, bod 63).

pomáhala „vyhnout se sankcím Unie“ a v „obcházení sankcí“, což jsou skutečnosti, ze kterých vyplývá, že je jí vytýkáno obcházení zmrazení finančních prostředků subjektů uvedených na seznamu. Ve věci samé poukáži ve shodě s Tribunálem na to, že EIH je finanční instituce se sídlem na území Unie, která se zaměřuje na služby a činnosti týkající se Íránu nebo v Íránu, a je z tohoto důvodu dvojnásobně informována o jednotlivých opatřeních přijatých na úrovni Unie a o své povinnosti obezřetnosti a dohledu nad svými činnostmi se svými íránskými partnery [58], zvláště jsou-li uvedeni na seznamu. Navíc skutečnost, že EIH fungovala jako zprostředkovatel, ukazuje, že dokonale znala totožnost původního dlužníka a konečného věřitele, přičemž o prvním z nich je obecně známo, že je nepochybně uvedený na seznamu. EIH si tedy byla dobře „vědoma […] skutečnosti, že postup třetí cestou navzdory zásadě zmrazení finančních prostředků umožňoval uskutečnit operace, na nichž měly zájem [banky uvedené na seznamu]“ [59]. Prvek vědomí a prvek vůle, které implikují pojmy „vědomě“ a „úmyslně“ [60], jsou v případě EIH jednoznačně přítomné, a to tím spíše že Soudní dvůr rozhodl, že tyto dva kumulativní prvky jsou dány, pokud má dotčená osoba za to, že „její účast na takové činnosti může mít takový cíl nebo následek a je s touto možností srozuměna“ [61]. EIH tím, že nadále udržovala finanční vztahy se subjekty uvedenými na seznamu prostřednictvím neobvyklé konfigurace – postupu třetí cestou – musí být považována za osobu, která přesně takovou možnost předpokládala [62].

67. Z výše uvedeného vyplývá, že se Rada mohla opírat o takto neoprávněně povolené operace podle článku 21 nařízení č. 961/2010, aby odůvodnila přijetí napadených aktů vůči navrhovatelce.

iii) K postupu třetí cestou a zákazu obcházení omezujících opatření

68. EIH se opět snaží vrátit k výkladu Tribunálu týkajícímu se subjektivní stránky čl. 16 odst. 4 nařízení č. 961/2010, tj. požadavku „vědomé a úmyslné“ účasti na činnosti spočívající v obcházení omezujících opatření. V tomto ohledu opět plně zastávám postoj, který jsem vyložil v bodě 66 tohoto stanoviska.

69. Dovolávání se různých ujištění, které EIH obdržela od Bundesbank, která opakovaně vyjádřila svůj postoj tvrzením, že některé navrhované operace nevyžadují povolení nebo že schválila použití postupu třetí cestou, v žádném případě nepostačuje k závěru, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že považoval kritéria pro zařazení na seznam za splněná – což je přesně problematika, která je předmětem druhého důvodu kasačního opravného prostředku. Ujištění případně poskytnutá ze strany Bundesbank a posouzení možnosti ze strany Rady zařadit jméno EIH na seznam osob a subjektů, jejichž aktiva musí být zmrazena, jsou dva odlišné a autonomní procesy, a to tím spíše pokud daná ujištění, schválení a povolení nevykazují soulad s nařízením č. 423/2007 a s nařízením č. 961/2010, jak jsem již prokázal.

70. Ačkoli se tvrzení Tribunálu, podle kterého „přiměřeně pečlivá finanční instituce měla požadovat upřesnění obdrženého ‚schválení‘“ [63], může jevit jako velmi přísné, nepředstavuje v úvahách Tribunálu rozhodující prvek pro konstatování, že EIH mohla být Radou snadno považována za osobu, jež splňuje kritéria pro zařazení na seznam. Kromě toho, ani kdyby Soudní dvůr mohl něco takového přezkoumávat v rámci kasačního opravného prostředku, není užitečné se blíže zabývat chronologií korespondence mezi Bundesbank a navrhovatelkou, neboť z této korespondence nelze vyvodit žádný závěr, který by mohl navrhovatelce pomoci v jejím dokazování.

58 — Viz bod 140 napadeného rozsudku.

59 — Bod 150 napadeného rozsudku.

60 — Rozsudek Afrasiabi a další (EU:C:2011:874, bod 66).

61 — Rozsudek Afrasiabi a další (EU:C:2011:874, bod 67).

62 — Dodám ještě, že postoj EIH by mohl být základem pro přijetí omezujících opatření podle čl. 16 odst. 2 písm. b) nařízení č. 961/2010, který stanoví, že na osoby nebo subjekty „které napomáhaly osobám, subjektům či orgánům uvedeným na seznamu vyhnout se ustanovením tohoto nařízení […] nebo tato ustanovení porušit“ se rovněž může vztahovat opatření spočívající ve zmrazení finančních prostředků. V takovém případě je vědomá a úmyslná povaha vytýkaného jednání patrně druhořadá, neboť stačí prokázat napomáhání při vyhýbání se daným ustanovením nebo při jejich porušování.

63 — Bod 154 napadeného rozsudku.

71. Pokud jde o dopisy od Rakouské národní banky, Tribunál měl za to, že pocházejí od vnitrostátního orgánu, který nebyl příslušným orgánem ve vztahu k daným operacím, jelikož EIH podléhala pouze Bundesbank [64]. V důsledku toho tyto dopisy při nejlepším vyjadřovaly, jak tento konkrétní vnitrostátní orgán chápe pravidla upravující finanční operace v kontextu provádění unijního aktu, přičemž tento způsob chápání nemůže unijní orgány vázat [65]. Ani skutečnost, že dopisy údajně vyjadřují výsledky schůze skupiny RELEX/Sankce, nemůže EIH pomoci v jejím dokazování, jelikož Rada připomněla, že tato skupina je pouze přípravným orgánem Rady a že z jediného zápisu ze schůze uvedené skupiny nelze dovodit oficiální stanovisko Rady.

72. Konečně se navrhovatelka snaží prokázat, že Tribunál zkreslil auditorské zprávy, které předložila. Při použití zásad, jimiž je veden přezkum Soudního dvora v takovém případě [66], se omezím na konstatování, že je zcela logické, že měl Tribunál za to, že závěry auditorské zprávy přirozeně vypracované na základě vzorku operací nelze automaticky vztáhnout na všechny skutečně provedené operace. Navíc EIH nezpochybňuje, že auditorská zpráva ze dne 23. prosince 2010 výslovně uvádí, že „transakce uskutečněné v roce 2010 v rámci postupu třetí cestou mohly ohrozit cíle sankční politiky Unie“ [67]. Mimoto další pasáž uvedené zprávy, na kterou se navrhovatelka zaměřuje v rámci kasačního opravného prostředku a kterou Tribunál údajně opominul, se podle mého názoru ubírá úplně stejným směrem, neboť tím, že konstatuje, že uvedené operace by mohly být s konečnou platností posouzeny pouze podrobnou manuální analýzou jednotlivých operací a operací s nimi souvisejících [68], autoři zprávy opět zdůraznili relativní povahu závěrů, které by z ní bylo možné ihned vyvodit. To samé platí pro tvrzení, podle kterého měli autoři zprávy, s výhradou dalšího ověření v jednotlivých případech, za to, že postupy používané EIH za účelem dodržování sankčních předpisů splňovaly zákonné požadavky [69]. Tribunál tedy nemohl objektivně rozhodnout, že auditorské zprávy absolutně a definitivně zaručují, že EIH vždy jednala a jedná v plném souladu s nařízením č. 961/2010 a nařízením č. 423/2007.

C – *Ke třetímu důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení, pokud jde o výklad a uplatnění zásady legitimního očekávání a zásady právní jistoty*

1. Argumentace navrhovatelky

73. Tribunál odmítl v bodě 174 a následujících napadeného rozsudku argument navrhovatelky, podle kterého legitimně očekávala, že nebude potrestána za operace, které provádí na základě povolení nebo schválení daných Bundesbank, z důvodu, že obezřetný a rozvážný hospodářský subjekt musí být schopen předvídat přijetí unijního opatření, které by mohlo mít vliv na jeho zájmy, a nemůže se dovolávat této zásady v případě, že je uvedené opatření skutečně přijato. EIH popírá, že mohla předvídat přijetí omezujících opatření vůči sobě právě proto, že sporné operace byly schváleny nebo povoleny příslušným vnitrostátním orgánem.

74. Kromě toho Tribunál konstatoval, že se pravomoc Bundesbank omezuje na udělování povolení na základě analýzy v jednotlivých případech, a proto žádné obecné schválení operací provedených postupem třetí cestou nemůže založit legitimní očekávání [70]. EIH zpochybňuje tento závěr připomenutím argumentů, které v tomto ohledu rozvinula v rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku. Dodává, že i když z judikatury vyplývá, že legitimního očekávání se lze v zásadě dovolávat pouze tehdy, byla-li poskytnutá ujištění v souladu s platnými normami, může se hospodářský

64 — Viz bod 155 napadeného rozsudku.
65 — Viz bod 57 tohoto stanoviska.
66 — Připomenuté v bodech 25 a 27 tohoto stanoviska.
67 — Bod 156 napadeného rozsudku.
68 — Viz bod 85 odst. 5 kasačního opravného prostředku.
69 — Viz bod 85 odst. 5 kasačního opravného prostředku.
70 — Viz body 176 a 177 napadeného rozsudku.

subjekt opírat o prohlášení vnitrostátního orgánu, které je v rozporu s unijním právem, za předpokladu, že je takové právo nejednoznačné[71], jak je tomu v projednávaném případě vzhledem k rozdílným postojům k legalitě postupu třetí cestou. V každém případě Tribunál již rozhodl, že i prohlášení nebo vnitrostátní rozhodnutí, která nejsou zcela v souladu s unijním právem, mohou za výjimečných okolností vyvolat legitimní očekávání na straně dotyčného hospodářského subjektu[72], a Soudní dvůr rozhodl, že vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž mohou výjimečně rozhodnout o neuložení pokuty navzdory tomu, že podnik porušil zákaz kartelových dohod stanovený v článku 101 SFEU[73]. Pokud tedy jednání EIH v konečném důsledku představuje porušení čl. 16 odst. 4 nařízení č. 961/2010 – *quod non* – jednoznačná, konkrétní a opakovaná ujištění, která jí Bundesbank dávala, brání přijetí jakékoli sankce vůči ní, ať už na vnitrostátní nebo unijní úrovni, a Rada by měla být vázána očekáváním vyvolaným ujištěními ze strany Bundesbank[74].

75. Konečně EIH zpochybňuje závěr, ke kterému Tribunál dospěl v bodě 179 napadeného rozsudku a podle něhož jsou jednotlivé napadené akty dostatečně jasné, aby umožnily navrhovatelce předvídat jejich aplikaci.

2. Analýza

76. Chtěl bych hned na začátku zdůraznit, že přezkum tohoto důvodu kasačního opravného prostředku je pokračováním analýzy provedené v rámci druhé části druhého důvodu kasačního opravného prostředku, jež se zejména týkala právních účinků povolení a schválení daných Bundesbank ve vztahu k operacím provedeným EIH, a že při analýze třetího důvodu kasačního opravného prostředku se budu držet závěrů, ke kterým jsem v tomto ohledu dospěl.

77. Z ustálené judikatury Soudního dvora, jež je citována v napadeném rozsudku[75], vyplývá, že „zásada legitimního očekávání předpokládá, že zúčastněné straně byla příslušnými unijními orgány poskytnuta konkrétní, nepodmíněná a shodující se ujištění z oprávněných a spolehlivých zdrojů. […] [T]oto právo má každý jednotlivec, pokud u něj unijní orgán, instituce či subjekt tím, že mu poskytly konkrétní ujištění, vyvolaly podložené naděje. Takovým ujištěním jsou bez ohledu na formu, ve které jsou sděleny, konkrétní, nepodmíněné a shodující se informace“[76].

78. K této judikatuře uvedu dvě sady připomínek.

79. Zaprvé, pokud by postoj Bundesbank mohl vůbec založit legitimní očekávání na straně navrhovatelky, mohla by se ho tato dovolávat pouze proti dotčenému vnitrostátnímu orgánu. Jinými slovy, hypotetické legitimní očekávání vyvolané postojem Bundesbank nelze vůči Radě namítat, jestliže se rozhodla uložit EIH omezující opatření. Judikatura, které se navrhovatelka dovolává, není podle mého názoru s tímto konstatováním v rozporu, neboť pouze uvádí, že vnitrostátní orgány ochrany hospodářské soutěže *mohou* rozhodnout o neuložení pokuty navzdory tomu, že podnik úmyslně nebo z nedbalosti porušil článek 101 SFEU, za podmínky, že vyvolaly u tohoto podniku legitimní očekávání, že jeho jednání není s uvedeným ustanovením v rozporu[77], což zahrnuje pouze možnost, aby *orgán, který vyvolal legitimní očekávání*, případně upravil svou sankční pravomoc.

71 — Navrhovatelka se v tomto ohledu dovolává rozsudků Maizena (5/82, EU:C:1982:439, bod 22), a Sony Supply Chain Solutions (Europe) (C-153/10, EU:C:2011:224, bod 47), jakož i rozsudku Regione autonoma della Sardegna a další v. Komise (T-394/08, T-408/08, T-453/08 a T-454/08, EU:T:2011:493, bod 273).

72 — Navrhovatelka v tomto ohledu cituje rozsudek Regione autonoma della Sardegna a další v. Komise (EU:T:2011:493, bod 274).

73 — Navrhovatelka se zde opírá o rozsudek Schenker & Co a další (C-681/11, EU:C:2013:404, body 40 a 41).

74 — Navrhovatelka v tomto ohledu odkazuje na bod 87 stanoviska generální advokátky Kokott ve věci Schenker & Co a další (C-681/11, EU:C:2013:126).

75 — Viz bod 174 napadeného rozsudku.

76 — Rozsudek HGA a další v. Komise (C-630/11 P až C-633/11 P, EU:C:2013:387, bod 132 a citovaná judikatura).

77 — Viz rozsudek Schenker & Co. a další (EU:C:2013:404, body 40 a násl.).

80. Zadruhé z úvah věnovaných přezkumu druhého důvodu kasačního opravného prostředku vyplývá, že údajné ujištění ze strany dotčeného vnitrostátního orgánu není v souladu s unijním právem, neboť vnitrostátní orgány mohou vydávat pouze povolení v jednotlivých případech, která respektují postupy stanovené příslušnými nařízeními [78]. Judikatura dovolávaná navrhovatelkou upřesňuje, že „legitimní očekávání ohledně souladu státní podpory s právními předpisy se lze v zásadě, a s výhradou výjimečných okolností, dovolávat pouze tehdy, když byla tato podpora poskytnuta v souladu s daným postupem“ [79]. Zkoumat, zda v tomto případě existují výjimečné okolností, kterých by se EIH mohla dovolávat, by přitom bylo v každém případě neúčinné vzhledem k absenci nutných prvků, na nichž se zakládá legitimní očekávání, a zejména konkrétních, nepodmíněných a shodujících se ujištění, podle nichž se na EIH nevztahují omezující opatření kvůli sporným operacím, které provedla.

81. Argument vycházející z existence nesprávného právního posouzení ze strany Tribunálu, pokud jde o porušení zásady legitimního očekávání, musí být tedy odmítnut.

82. Co se týče zásady právní jistoty, je nutné rovněž konstatovat, že je analýza Tribunálu bezchybná.

83. Uvedená zásada totiž znamená, že unijní právní předpisy musí být určité a jejich použití musí být pro jednotlivce předvídatelné [80]. V okamžiku, kdy EIH žádala Bundesbank o povolení a schválení, platilo nařízení č. 423/2007 a poté nařízení č. 961/2010. V žádné z těchto dvou norem není uvedeno, že v důsledku schválení nebo povolení vydaného vnitrostátním orgánem ztrácí Rada pravomoc přijmout omezující opatření, nebo že nabízí jakoukoli záruku, že takto schválené nebo povolené operace Rada automaticky považuje za legální. Ustanovení těchto nařízení věnovaná postupům pro udělování povolení se tak jasně odlišují od těch, která se věnují obecně zásadě zmrazení finančních prostředků a konkrétně zákazu obcházení omezujících opatření [81]. Stejně tak ze znění těchto dvou nařízení jednoznačně vyplývá, že každé z povolení vnitrostátních orgánů musí být vydáno na základě individuálního posouzení každého navrhovaného převodu – ať se jedná o žádost o uvolnění [82] nebo převod finančních prostředků [83].

84. Za těchto podmínek byla navrhovatelka plně schopna předvídat nejen nesoulad obecného schválení uděleného Bundesbank s unijním právem [84], ale také skutečnost, že jí Rada mohla v každém případě uložit omezující opatření za podmínek jasně stanovených výše uvedenými nařízeními.

85. Tribunál tedy správně odmítl argument vycházející z porušení zásady právní jistoty jako neopodstatněný. Třetí důvod kasačního opravného prostředku proto musí být jako celek rovněž zamítnut jako neopodstatněný.

78 — Viz body 54 a násl., jakož i bod 64 tohoto stanoviska.

79 — Rozsudek HGA a další v. Komise (EU:C:2013:387, bod 134).

80 — Mezi početnou judikaturou viz rozsudky Nuova Agricast a Cofra v. Komise (C-67/09 P, EU:C:2010:607, bod 77 a citovaná judikatura), jakož i Alcoa Trasformazioni v. Komise (C-194/09 P, EU:C:2011:497, bod 71).

81 — Viz čl. 7 odst. 4 nařízení č. 423/2007 a jeho články 8 až 10, jakož i čl. 16 odst. 4 nařízení č. 961/2010 a jeho články 17 až 19 a 21.

82 — Podle článků 8 až 10 nařízení č. 423/2007 a článků 17 až 19 nařízení č. 961/2010.

83 — Podle článku 11 nařízení č. 423/2007 a článku 21 nařízení č. 961/2010.

84 — Argument vycházející z rozdílných výkladů provedených vnitrostátními orgány, jakož i některými unijními orgány se tak stává neúčinný, jelikož problémem vůbec není otázka, zda byl princip operací prováděných postupem třetí cestou v souladu s unijním právem, ani otázka, zda vnitrostátní orgán mohl udělit na základě nařízení č. 423/2007 nebo nařízení č. 961/2010 povolení s obecnou působností k provádění zamýšlených operací bez analýzy jednotlivých případů.

D – *Ke čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení při výkladu čl. 32 odst. 2 nařízení č. 961/2010 a zásady proporcionality*

1. Argumentace navrhovatelky

86. Svým čtvrtým důvodem kasačního opravného prostředku navrhovatelka Tribunálu v podstatě vytýká, že v bodech 204 a 205 napadeného rozsudku konstatoval, že se nemůže dovolávat čl. 32 odst. 2 nařízení č. 961/2010, jehož účelem je chránit podniky, které nevědomě porušily zákazy stanovené uvedeným nařízením, což je případ EIH, pokud bude Soudní dvůr trvat na tom, že sporné operace jsou nelegální.

87. Kromě toho navrhovatelka Tribunálu vytýká, že zamítl žalobní důvod týkající se zásady proporcionality, který před ním vznesla. Zmrazení finančních prostředků EIH, o kterém rozhodla Rada, je totiž nepřiměřené.

88. Zaprvé EIH připomíná, že vždy dodržovala pokyny příslušného vnitrostátního orgánu, a tvrdí, že Bundesbank například mohla přestat schvalovat použití postupu třetí cestou nebo odmítnout vydat povolení požadovaná EIH na základě článku 21 nařízení č. 961/2010. Tribunál neprávem rozhodl, že takováto opatření, která nepodléhají přezkumu Rady, nezajišťují stejný ochranný účinek jako rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků, a že se proto uvedené rozhodnutí jeví jako přiměřené a nezbytné. Pokud Rada považovala německý systém dohledu za nedostatečný, mohla tomuto členskému státu nařídit, aby zlepšil účinnost svého systému, což by tento stát musel z důvodu loajální spolupráce provést. Tribunál k tomu přitom ve své analýze nepřihlédl. V každém případě je nepřiměřené, aby byla případná chyba vnitrostátního orgánu napravována omezujícími opatřeními, když odpovědností unijních orgánů je zabránit rozdílným výkladům unijních právních předpisů.

89. Zadruhé Tribunál se dopustil dalšího nesprávného právního posouzení tím, že rozhodl, že režim povolení zavedený článkem 21 nařízení č. 961/2010 nemá rovnocenný preventivní účinek jako zařazení na seznam osob a subjektů, jejichž aktiva musí být zmrazena. Je pravda, že porušení uvedeného článku 21 bude nutně zjištěno *a posteriori*, ale to samé platí pro jakékoliv porušení opatření o zmrazení finančních prostředků subjektu uvedeného na seznamu. Článek 21 nařízení č. 961/2010 má tedy stejný preventivní účinek jako zařazení EIH na seznam, ale je mnohem méně omezující. Žádost EIH týkající se třetí cesty tak byla Bundesbank adresovaná před tím, než EIH začala provádět své operace, a žádosti na základě uvedeného článku 21 musely být také předloženy před uskutečněním operace. EIH připomíná, že změna pokynů ze strany Bundesbank by stačila k tomu, aby přestala provádět operace, neboť vždy dodržovala pokyny tohoto vnitrostátního orgánu. Není proto žádný důvod si myslet, že taková změna nemůže zaručit preventivní účinek rovnající se účinku zmrazení finančních prostředků EIH. Kromě toho se EIH dovolává dopisu od Rakouské národní banky, který podle ní dokládá, že Rada znala a schválila postoj Bundesbank týkající se třetí cesty před tím, než zařadila EIH na seznam [85].

90. Zařazení EIH na seznam provedené Radou je tedy nepřiměřené, Tribunál chybně právně kvalifikoval skutkový stav a vyvodil ze spisu věcně nesprávné závěry.

85 — Viz bod 39 tohoto stanoviska.

2. Analýza

91. Článek 32 odst. 2 nařízení č. 961/2010 stanoví, že „ze zákazů uvedených v tomto nařízení nevyplývá pro dotčené fyzické a právnické osoby nebo subjekty žádná odpovědnost, pokud nevěděly a neměly rozumný důvod předpokládat, že svým jednáním tento zákaz porušují“. Článek 32 nařízení č. 961/2010 působí jako výjimka, která zbavuje odpovědnosti osoby nebo subjekty, které by se v dobré víře nebo z důvodu neznalosti kontextu omezujících opatření dopustily porušení výše uvedeného nařízení.

92. V tomto ohledu stačí konstatovat, že jelikož EIH napomáhala tomu, aby íránské banky uvedené na seznamu mohly dokončit operace, které byly opatřeními o zmrazení finančních prostředků přerušeny, že sama působí na finančním trhu a zaměřuje se na služby a činnosti týkající se Íránu a v Íránu a že je částečně vlastněna subjektem uvedeným na seznamu, nemůže tvrdit, že nevěděla a neměla rozumný důvod předpokládat, že porušuje mimo jiné zákaz obcházení omezujících opatření uvedený v čl. 16 odst. 4 nařízení č. 961/2010. V tomto ohledu je zbytečné dovolávat se případných schválení či povolení vydaných Bundesbank [86] nebo dopisu od Rakouské národní banky [87]. Stejně jako tato povolení a schválení nemohou založit legitimní očekávání – jak jsem uvedl v rámci analýzy předchozího důvodu kasačního opravného prostředku – nejsou ani relevantní pro posouzení toho, zda EIH mohla být zproštěna odpovědnosti na základě článku 32 nařízení č. 961/2010, jelikož tato povolení a schválení nebyla v žádném případě vydána v souladu s předpisy. Konečně, jak správně poznamenala Rada, i kdyby EIH mohla využít čl. 32 odst. 2 nařízení č. 961/2010, nebylo by to překážkou pro její zařazení na seznam, jelikož splnila podmínky pro zařazení uvedené v článku 16 tohoto nařízení, přičemž takové omezující opatření nemusí být vzhledem k jeho zajišťovacímu charakteru [88] nutně vykládáno tak, že představuje sankci za odpovědnost EIH za porušení nařízení, jehož se dopustila. Podle ustálené judikatury platí, že význam cílů sledovaných unijními akty zavádějícími omezující opatření může odůvodnit nepříznivé dopady, a to i značné, na některé hospodářské subjekty, včetně subjektů, které nenesou žádnou odpovědnost za situaci, která vedla k přijetí příslušných opatření, ale do jejichž zejména vlastnických práv je zasaženo [89].

93. Tribunál se tedy podle mého názoru ve své analýze čl. 32 odst. 2 nařízení č. 961/2010 nedopustil žádného nesprávného právního posouzení.

94. Pokud jde o přiměřenost rozhodnutí Rady zařadit navrhovatelku na seznam osob a subjektů, jejichž aktiva musí být zmrazena, podle ustálené judikatury platí, že „zásada proporcionality je součástí obecných zásad unijního práva a vyžaduje, aby prostředky zavedené ustanovením unijního práva byly způsobilé k dosažení legitimních cílů sledovaných dotyčnou právní úpravou a nepřekračovaly meze toho, co je k dosažení těchto cílů nezbytné“ [90]. Kromě toho Soudní dvůr rovněž judikoval, že „unijnímu zákonodárci je třeba přiznat širokou posuzovací pravomoc v oblastech, které z jeho strany předpokládají rozhodnutí politické, ekonomické a sociální povahy a v jejichž rámci má provést komplexní posouzení“ [91].

86 — Připomínám, že tato schválení nebo povolení jsou v každém případě vydávána vnitrostátními orgány pouze na základě informací poskytnutých osobou nebo subjektem, jež o ně žádají, neprobíhá-li žádné šetření, a že tyto informace mohou uvést uvedené orgány v omyl.

87 — Pokud jde o tento dopis a o závěry, které lze z něho vyvodit o postoji Rady k postupu třetí cestou, odkazuji na bod 71 tohoto stanoviska.

88 — Rozsudky Kadi a Al Barakaat International Foundation v. Rada a Komise (C-402/05 P a C-415/05 P, EU:C:2008:461, bod 358), Afrasiabi a další (EU:C:2011:874, bod 45), jakož i Komise a další v. Kadi (EU:C:2013:518, body 130 a 132).

89 — Rozsudek Kadi a Al Barakaat International Foundation v. Rada a Komise (EU:C:2008:461, bod 361).

90 — Rozsudek Melli Bank v. Rada (C-380/09 P, EU:C:2012:137, bod 52).

91 — Rozsudek Rada v. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776, bod 120).

95. V tomto ohledu je třeba uvést, že navrhovatelka nezpochybňuje legitimitu cíle sledovaného režimem sankcí vůči Íránu zavedeného nařízením č. 961/2010 ani přiměřenost kritérií pro zařazení na seznam osob a subjektů, jejichž aktiva musí být zmrazena, jako takových, ale pouze uplatnění omezujících opatření přijatých Radou vůči ní. Je však třeba mít na paměti, že každé rozhodnutí o zařazení na seznam, jehož snahou je boj proti šíření jaderných zbraní v Íránu, sleduje cíle související se zachováním míru a mezinárodní bezpečnosti [92].

96. Jak jsem již připomenul, systém zavedený článkem 21 nařízení č. 961/2010 – který spočívá ve výkonu dohledu ze strany vnitrostátních orgánů nad převody, jež musí být před svým provedením povoleny – je zcela odlišné povahy ve srovnání s režimem omezujících opatření upraveným v článku 16 nařízení č. 961/2010. Uvedené nařízení totiž ze zajišťovacích důvodů stanoví zásadu zmrazení finančních prostředků osob a subjektů, které splňují podmínky pro zařazení na seznamy. Toto zmrazení je spojeno s různými možnostmi uvolnění finančních prostředků ve formě výjimky.

97. Článek 21 nařízení č. 960/2010 je naopak součástí obecného finančního dohledu a vztahuje se na všechny íránské osoby nebo subjekty, které dávají příkaz k převodu finančních prostředků nebo jsou jejich příjemci, a které mohou se svými finančními prostředky nadále volně disponovat. Zařazení navrhovatelky na seznam v souladu s článkem 16 nařízení č. 961/2010 je tak součástí zvláštní cílené logiky a systematiky, které nemají co do činění s logikou nebo systematikou článku 21 uvedeného nařízení, jenž má mnohem širší dosah, takže ani jeden z nich se nemůže jevit jako alternativa k tomu druhému.

98. Vzhledem ke sledovanému legitimnímu – a nespornému – cíli se uplatnění článku 16 nařízení č. 961/2010 vůči navrhovatelce jeví jako přiměřené opatření, neboť v jeho důsledku se blokují všechny finanční prostředky, které drží, a jejich použití, tzn. uvolnění, se povoluje pouze ve výjimečných případech. Tímto způsobem Rada zajišťuje, aby finanční prostředky EIH nebyly využívány, ani v budoucnu, subjekty uvedenými na seznamu způsobem, který odporuje nařízení, tak jak rozhodl Tribunál v bodě 202 napadeného rozsudku. Z tohoto konstatování přirozeně vyplývá, že preventivní účinek zajištěný uplatněním článku 16 nařízení č. 961/2010 nelze srovnávat s účinkem článku 21 tohoto nařízení, neboť, jak připomínám, v takovém případě je dotčenému subjektu ponechána kontrola nad jeho prostředky.

99. K tomu dodávám, že důvod zařazení navrhovatelky na seznam osob a subjektů, jejichž majetek musí být zmrazen, není na místě hledat v německém systému dohledu, takže z údajných alternativních opatření předložených navrhovatelkou spočívajících ve změně pokynů Bundesbank nebo ve zlepšení tohoto systému na vnitrostátní úrovni – i kdyby bylo provedeno ve jménu loajální spolupráce – nelze usoudit, že tato opatření mohou být platnou alternativou ke zmrazení uloženému EIH. Kromě toho argumentace EIH nespočívá na stávajících alternativních opatřeních, ale pouze na *možných* alternativních opatřeních. Opatření, na něž poukazuje EIH, totiž mají z větší části pouze budoucí, ne-li hypotetický charakter, což Soudnímu dvoru nepostačuje k rozhodnutí o tom, jak Tribunál posoudil vhodnost použití opatření spočívajícího ve zmrazení finančních prostředků vůči EIH.

100. S ohledem na tyto skutečnosti Tribunál správně rozhodl, že žádné z opatření uplatněných navrhovatelkou nemůže být považováno za alternativní opatření ke zmrazení finančních prostředků EIH, které by pro tento účel nabízelo stejnou úroveň účinnosti a zároveň méně zasahovalo do práv a svobod navrhovatelky.

101. Ze všech výše uvedených důvodů se domnívám, že je třeba čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku zamítnout.

92 — Rozsudky Bank Melli Iran v. Rada (C-548/09 P, EU:C:2011:735, bod 115) a Rada v. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (EU:C:2013:776, bod 124). Rovněž viz bod 15 odůvodnění nařízení č. 961/2010.

IV – K nákladům řízení

102. Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora, není-li kasační opravný prostředek opodstatněný, Soudní dvůr rozhodne o nákladech řízení. Podle čl. 138 odst. 1 téhož jednacího řádu, který se použije na základě svého čl. 184 odst. 1 na řízení o kasačním opravném prostředku, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Rada požadovala po navrhovatelce náhradu nákladů řízení a navrhovatelka by podle mého názoru neměla mít ve věci úspěch, bude důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení o kasačním opravném prostředku. Vzhledem k tomu, že Spojené království vstoupilo do řízení před Soudním dvorem na základě článku 172 jednacího řádu Soudního dvora, ponese vlastní náklady řízení v souladu s čl. 140 odst. 1 uvedeného řádu.

V – Závěry

103. Na základě výše uvedeného navrhuji Soudnímu dvoru, aby rozhodl následovně:

„1) Kasační opravný prostředek se zamítá.

2) Společnosti Europäisch-Iranische Handelsbank AG se ukládá náhrada nákladů řízení vynaložených Radou Evropské unie.

3) Spojené království Velké Británie a Severního Irska ponese vlastní náklady řízení.“